

ԸՆԴՈՒՆՎԵԼ Է

ԵՅՀ Համալսարանական խորհրդի
2024-25 ուստարվա №1 նիստում,
2 հունիսի 2025 թ.

ADOPTED

by the YHU University Council
at Session No. 1 (2024-25), 2 June 2025

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ

Ռեկտոր

Ս. Լ. Հարությունյան
2 հունիսի 2025 թ.

APPROVED

Rector S. L. Harutyunyan
2 June 2025

ԵՐԵՎԱՆԻ «ՀԱՅԲՈՒՍԱԿ» ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ • YEREVAN HAYBUSAK UNIVERSITY

Վարքագծի կանոններ Code of Ethics

1. ԸՆԴՀԱՆՈՐ ԴՐՈՅԹՆԵՐ

- 1.1. Երևանի «Հայբուսակ» համալսարանի (այսուհետ՝ ԵՅՀ) վարքագծի կանոնները (այսուհետ՝ Կանոններ) Նորմատիվ ակտ է, որը սահմանում է բարոյական և վարվելակերպի սկզբունքներն ու կանոնները, որոնց պարտավոր են հետևել ԵՅՀ-ի աշխատակիցները, դասավանդողները և ուսանողները միմյանց և շահակիցների հետ հարաբերություններում:
- 1.2. Կանոնների նպատակն է ուղղորդել ԵՅՀ-ի աշխատակիցներին, դասավանդողներին և ուսանողներին՝ իրենց գործում առաջնորդվելու ԵՅՀ-ի որդեգրած արժեքներով և բարոյական սկզբունքներով:
- 1.3. Կանոնները և դրանց փոփոխություններն ու լրացումներն ընդունում է ԵՅՀ Համալսարանական խորհուրդը: Կանոնները հրապարակվում է ԵՅՀ-ի պաշտոնական կայքում՝ շահակիցներին մատչելի դարձնելու համար:
- 1.4. Վարքագծի կանոնների հետ կապված հարցերը քննարկում է Ակադեմիական խորհրդին առընթեր Էթիկայի կոմիտեն (այսուհետ՝ Կոմիտե)՝ իր կամ զեկուցող անձի նախաձեռնությամբ:
- 1.5. Կանոններում ամրագրված առաքելությունը, տեսլականը և արժեքները համապատասխանում են ԵՅՀ-ի «Փոփոխության ուղեգիծ. 2025-2030 ռազմավարությանը»:

2. ԱՌԱՔԵԼՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՏԵՍԼԱԿԱՆԸ ԵՎ ԱՐԺԵՔՆԵՐԸ

- 2.1. **Առաքելություն**՝ «Հայբուսակ»-ը ուսուցանում, հետազոտություններ է անցկացնում և ծառայում հասարակությանը՝ պատրաստելով կոմպետենտ մասնագետներ և հետազոտողներ՝ իրենց համայնքների կյանքը բարելավող քաղաքացիներ:
- 2.2. **Տեսլական**՝ հազարավոր մասնագետներ և գիտնականներ, որոնք հետևողականորեն բարելավում են մարդկանց ու համայնքների բարեկեցությունը և պահպանում շրջակա միջավայրը:
- 2.3. Իրականացնելով մեր առաքելությունը գիտության վրա հիմնված կրթության միջոցով՝ մենք ձգտում ենք ծառայել հասարակությանը և պահպանել ակադեմիական Էթիկայի բարձր չափանիշները:
- 2.4. Սովորելու, ուսուցանելու, հետազոտելու և հասարակությանը ծառայելու ընթացքում մեզ առաջնորդում են մեր հիմնարար արժեքները, սկզբունքներն ու վարքագծի Նորմերը: Դրանք ԵՅՀ-ի վարքագծի հիմքն են:
- 2.5. **Ակադեմիական ազատությունը և ինքնավարությունը**
 - դասավանդողներին իրավունք են տալիս կիրառելու իրենց մանկավարժական մոտեցումները և պատկերացումները ուսուցման ու հետազոտությունների ընթացքում
 - ապահովում են գիտելիքի ձեռքբերման ճանապարհի մեր ազատ ընտրությունը՝ ուր էլ այն տանի:

1. GENERAL PROVISIONS

The Code of Ethics of Yerevan Haybusak University (YHU) (the Code) is a normative act that sets the ethical principles and rules of conduct that YHU staff, teachers, and students must follow in their dealings with each other and with stakeholders.

The Code guides YHU staff, teachers, and students to act in their work according to the values and ethical principles YHU has adopted.

The YHU University Council adopts the Code and any amendments to it. The YHU publishes the Code on its website to make it accessible to all stakeholders.

The Ethics Committee of the Academic Council (the Committee) considers matters of conduct on its own initiative or on that of the person reporting them.

The mission, vision, and values set out in the Code reflect YHU's Roadmap of Change: Strategy 2025-30.

2. MISSION, VISION, AND VALUES

Mission: Haybusak teaches, conducts research, and serves society, preparing competent professionals, researchers, and citizens who improve the lives of their communities.

Vision: Thousands of professionals and scientists who consistently improve the well-being of people and communities while preserving the environment.

In fulfilling our mission through science-based education, we strive to serve society and uphold high standards of academic ethics.

As we learn, teach, conduct research, and serve society, we are guided by our core values, principles, and standards of conduct. They are the foundation of conduct at YHU.

Academic freedom and autonomy

- empower our teachers to apply their pedagogical approaches and insights in teaching and research
- ensure our free choice of the path to acquiring knowledge, wherever it leads.

2.6. Բազմազանությունը, հավասարեցումը և ներառականությունը

- ապահովում են բոլորիս հավասար հնարավորությունները և ստեղծում արդարության և փոխօգնության միջավայր մեր բազմամշակույթ համայնքում
- ամրապնդում են մեր հարգանքը այլոց արժանապատվության, ինքնուրույնության, կարծիքների և ընտրության նկատմամբ՝ ձևավորելով փոխըմբռնման ու հանդուրժողականության մթնոլորտ:

2.7. Հարգանքը, վստահությունը և առաջնորդությունը

- զարգացնելով մեր ստեղծագործական ունակությունները և կյանքի հմտությունները՝ ստեղծում են մասնագիտական կոմպետենցիաների զարգացման միջավայր և ապահովում համալսարանի ավելի լայն հասարակական ազդեցությունը
- ուղղորդում են մեր հետազոտությունը և ստեղծարար մտածողությունը, նոր գիտելիքի ձեռքբերումն ու բարդ գլոբալ երևույթների ընկալումը՝ միջառարկայական հետազոտությունների միջոցով և պաշտպանելով անձնական տվյալների գաղտնիությունը: Բաց գիտության սկզբունքները խթանում են գիտելիքի փոխանակումը և բոլոր շահակիցների մասնակցությունը:

2.8. Պատասխանատվությունը և հաշվետվողականությունը

- նպաստում են կայուն զարգացմանը՝ շրջակա միջավայրի խնամքին և բնական ռեսուրսների պատասխանատու օգտագործմանը
- օգնում են բացահայտել բարելավման ոլորտները և ապահովում որակյալ կրթության հասանելիությունը: Մեր անկեղծ ինքնագնահատումն ու շարունակական զարգացման ջանքերը վստահություն են ձևավորում մեր և մեր շահակիցների միջև և ստեղծում մի միջավայր, որտեղ ամեն մեկը՝ պատասխանատվություն կրելով իր ուսման համար ու համայնքի հանդեպ, կարող է իրականացնել իր ողջ ներուժը:

3. ԽՏՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՆՀԱՆԴՈՐԺՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

- 3.1. ԵՀՀ-ի աշխատակիցները, դասազանդողները և ուսանողները պարտավորվում են լինել հանդուրժող և հարգել մարդու արժանապատվությունը: ԵՀՀ-ն խստաճ մերժում է խտրականությունը՝ ռասայի, կրոնի, էթնիկ ծագման, բաղաբանական հայացքների, տարիքի, սեռի, հաշմանդամության կամ անձի այլ հատկանիշների հիման վրա:
- 3.2. Արգելվում են հոգեբանական և ֆիզիկական ոտնձգությունը, չարաշահումը, անձնական կողմնակալության և նախապաշարմունքների դրսևորումը, ատելության խոսքը, ահաբեկումը, սպառնալիքները և խմբային ճնշումը:

4. ԿՐԹԱԿԱՆ ԷԹԻԿԱՅԻ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

- 4.1. Ուսանող դառնալը կամավոր ընտրություն է և պահանջում է ազնիվ և պատասխանատու նվիրվածություն ուսումնական և հետազոտական գործընթացներին: Ակադեմիական անազնվությունը լուրջ խախտում է՝ անկախ նրանից՝ այն կատարվել է դիտավորյալաբար, թե ոչ: Այն ներառում է.
- գրագողությունը
 - ուրիշի աշխատանքը պատճենելը կամ սեփական անունով ներկայացնելը
 - կեղծ մեթոդներով գործելը
 - արգելված տվյալներ օգտագործելը
 - տվյալների կեղծումը կամ անօրինական կամ անարդար եղանակով հավաքագրումը
 - չարտոնված ռեսուրսներ օգտագործելը
 - իր կամ ուրիշների մասին կեղծ տեղեկություններ տարածելը:

Diversity, equity and inclusion

- ensure equal opportunities for all and create an environment of justice and mutual support in our multicultural community
- strengthen our respect for the dignity, autonomy, opinions, and choices of others, creating an atmosphere of mutual understanding and tolerance.

Respect, trust and leadership

- develop our creative abilities and life skills, create an ecosystem for building professional competencies, and ensure the university's broader social impact
- guide our research and creative thinking, acquisition of new knowledge, and the understanding of complex global phenomena through interdisciplinary research and protecting personal data privacy. The principles of open science promote knowledge sharing and participation by all stakeholders.

Responsibility and accountability

- contribute to sustainable development, care for the environment and responsible use of natural resources
- help identify areas for improvement and ensure access to quality education. Our honest self-assessment and continuous development efforts build trust between us and our stakeholders, creating an environment where everyone takes responsibility for their own learning and the community and can realize their full potential.

3. ZERO TOLERANCE OF DISCRIMINATION

YHU staff, teachers, and students undertake to be tolerant and to respect human dignity. YHU rejects outright any discrimination based on race, religion, ethnic origin, political views, age, sex, disability, or any other personal characteristic.

Psychological and physical harassment, abuse, personal bias and prejudice, hate speech, intimidation, threats, and group pressure are prohibited.

4. STUDY ETHICS

Becoming a student is a voluntary choice that requires an honest and responsible commitment to study and research. Academic dishonesty is a serious offence, whether intentional or not. It includes:

- plagiarism
- copying another's work or presenting it as one's own
- using fraudulent methods
- using prohibited data
- fabricating data or collecting it unlawfully or unfairly
- using unauthorized resources
- spreading false information.

- 4.2. Դասավանդողը ուսանողների հետ շփվում է փոխադարձ հարգանքի, գործակցության և բարի կամքի ոգով՝ նպաստելով ուսանողի անձի զարգացմանը: Ուսանողները պատշաճ են վերաբերվում միմյանց. նրանց ձեռքբերումներն ավելի մեծ են, երբ լսարանում իրենց ապահով, մոտիվացված և հարգված են զգում:
- 4.3. Աշխատակիցներն ու դասավանդողները պետք է բացառեն շահերի բախումը, իսկ դրա ի հայտ գալու դեպքում՝ դիմեն Կոմիտեի նախագահին կամ մարդկային ռեսուրսների ղեկավարին, որոնք, հնարավորության սահմաններում և իրավիճակից ելնելով, առաջարկում են շահերի բախումը բացառող միջոցներ, պարզաբանում կամ խորհրդատվություն:

5. Հետազոտության Եթիկոսական Կանոններ

- 5.1. Հետազոտողը պետք է գործի ազնվությամբ և պատասխանատվությամբ և հետազոտությունն իրականացնի գիտական էթիկայի սկզբունքներին համապատասխան՝ հարգելով մասնակիցների համաձայնությունը և գաղտնիությունը, չվնասելով և անկողմնակալ լինելով նրանց նկատմամբ: Հետազոտությունը պլանավորելիս գիտնականը պետք է գնահատի դրա դրական և բացասական ազդեցությունն ու հետևանքները բոլոր առումներով (քնական և մշակութային միջավայր, հետազոտության մասնակիցներ, հասարակություն, հետազոտական համայնք, հետազոտական կազմակերպություն և այլն):
- 5.2. Հետազոտության արդյունքները հրապարակելիս կամ ներկայացնելիս հետազոտողը պետք է ազնիվ լինի հանրային հաղորդակցության մեջ և հստակ նշի հետազոտության և իր փորձառության սահմանափակումները: Նա պետք է ճանաչի հետազոտությանը և դրա հրապարակմանը նպաստած բոլոր գիտնականների և գործընկերների հեղինակությունը, շահերը և մտավոր սեփականության իրավունքները և հաշվի առնի հրապարակման վերաբերյալ առաջարկություններն ու սահմանափակումները:
- 5.3. Հետազոտության արդյունքները պետք է ներկայացվեն այնպես, որ ընթերցողը կարողանա ստուգել և կրկնել մոտեցումը:
- 5.4. Կենդանիների կամ մարդկանց մասնակցությամբ յուրաքանչյուր հետազոտություն պետք է համապատասխանի համալսարանական, ազգային և միջազգային ուղեցույցներին: ԵՀՀ-ի հետազոտողների նախագծերը նախքան հետազոտությունը սկսելը պետք է ստանան Կոմիտեի էթիկական հավանությունը: ԵՀՀ-ն չի աջակցում առանց էթիկական հավանության որևէ հետազոտական նախաձեռնության:
- 5.5. Հետազոտողները պետք է պահպանեն ստացված տեղեկությունը և չքարաշահեն ու չբացահայտեն այն: Կոմիտե դիմելիս նրանք գնահատում են գաղտնիության խախտման և տեղեկության անվտանգությանը սպառնացող ռիսկերը և նկարագրում տեղեկության պահպանման միջոցները հետազոտության ողջ կենսափուլում՝ տվյալներ հավաքագրելուց և օգտագործելուց մինչև արդյունքների տարածումը, տվյալների հետագա պահպանումը կամ ոչնչացումը: Հետազոտողները պետք է տեղեկացնեն մասնակիցներին և ստանան նրանց համաձայնությունը, եթե հավանական է, որ անձնական տվյալները կփոխանցվեն պետական մարմիններին կամ այլ կողմերի:
- 5.6. Էթիկական հավանությունը պետք է ստացվի նախքան մարդկանց մասնակցությամբ, նրանց անձնական տվյալների նույնականացմամբ և (կամ) կենդանիների հետ կապված որևէ հետազոտություն սկսելը: Դրա բացակայությունը կարող է հանգեցնել կարգապահական վարույթի, ԵՀՀ-ի աջակցության

Teachers must interact with students in a spirit of mutual respect, cooperation, and goodwill, supporting each student's personal development. Students must treat each other appropriately. Students achieve more when they feel safe, motivated, and respected in the classroom.

Staff and teachers must avoid conflicts of interest. When one arises, they must contact the chairperson of the Committee or the human resources manager, who, as far as possible and depending on the situation, proposes measures to remove the conflict, clarify, or advise.

5. RESEARCH ETHICS

A researcher must act with honesty and responsibility and conduct research in line with the principles of research ethics towards the people involved: respect for consent, confidentiality, non-harm, and impartiality. When planning a study, the researcher must assess its positive and negative impacts and consequences in every respect (natural and cultural environment, participants, society, the research community, the research organization, and others).

When publishing or presenting results, the researcher must be honest in public communication and state clearly the limitations of the research and of their own expertise. They must acknowledge the authorship, interests, and intellectual property rights of all scientists and colleagues who contributed to the research and its publication and take account of recommendations and restrictions on publication.

Results must be presented in a way that allows the reader to verify and replicate the approach.

Every study involving animals or humans must comply with university, national, and international guidelines. YHU researchers' projects must receive the Committee's ethical approval before the research begins. YHU does not support any research initiative without ethical approval.

Researchers must protect the information they receive and must not misuse or disclose it. When applying to the Committee, they assess the risks of privacy breaches and threats to data security and describe how they will protect the information throughout the research life cycle, from data collection and use to dissemination of results and subsequent storage or destruction of data. Researchers must inform participants and obtain their consent when personal data are likely to be passed to public authorities or other parties.

Ethical approval must be obtained before any research involving human participants, the identification of their personal data, and/or animals begins. Its absence may lead to disciplinary proceedings, withdrawal of YHU

դադարեցման, գիտական աստիճանի շնորհման կասեցման կամ ներկայացված տվյալների հրապարակման մերժման:

- 5.7. Հետազոտության հուսալիության վրա ազդող շահերի բախման դեպքում գիտնականը պետք է բացահայտի այն, տեղեկացնի հրատարակչին և ձեռնպահ մնա որոշում կայացնողի, գնահատողի կամ փորձագետի դեր ստանձնելուց: ԵՀՀ-ում շահերի բախման հարցերը կարգավորում է ԵՀՀ-ի շահերի բախման քաղաքականությունը:
- 5.8. Գրախոսը կամ հետազոտության ղեկավարը պետք է ապահովի հետազոտության արդյունքների անաչառությունը, որակը, ճշգրտությունը և անձնական տվյալների գաղտնիությունը:

6. ՎԵՐԱՀՅՈՂՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

- 6.1. ԵՀՀ-ի աշխատակիցները, դասավանդողները և ուսանողները պարտավոր են գործել սույն Կանոնագրքին համապատասխան և դրանից շեղումների մասին տեղեկացնել իրավասու մարմիններին:
- 6.2. Բարոյական նորմերի պահպանումը վերահսկում է Կոմիտեն, որն իր աշխատակարգին համապատասխան քննարկում է զեկույցները և եզրակացություն տալիս վարքագծի կանոնների խախտման և պատասխանատվության մասին:

support, suspension of an academic degree award, or refusal to publish the submitted data.

When a conflict of interest affects the reliability of research, the researcher must disclose it, inform the publisher, and refrain from acting as decision-maker, evaluator, or expert. At YHU, conflicts of interest are governed by the YHU Conflict of Interest Policy.

The reviewer or research supervisor must ensure the impartiality, quality, and accuracy of the results and the confidentiality of personal data.

6. OVERSIGHT AND RESPONSIBILITY

YHU staff, teachers, and students must act in accordance with this Code and report any breach of it to the competent bodies.

The Committee oversees compliance with ethical standards. Under its rules of procedure, it considers reports and gives an opinion on breaches of the rules of conduct and the responsibility they entail.

Բնօրինակը	Original	YHU-Code_of_Ethics.pdf
Ընդունվել է	Adopted	30.10.2020
Այս տարբերակը	This version	R21_YHU-Code_of_Ethics.pdf (v3.0)
Ընդունվել է	Adopted	2.06.2025
Հասցե	URL	https://haybusak.am/dx/r/R21_YHU-Code_of_Ethics.pdf
Հաջորդ վերանայումը	Next planned revision	06.2027